

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par izņēmumiem vecuma pensijas aprēķināšanā

2016. gada 12. septembrī Satversmes tiesa ir pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2015-23-01 „Par likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 12. punkta trešās daļas otrā teikuma, ciktāl tas noteic gadījumus, kad izdienas pensijas vietā piešķiramo vecuma pensiju var noteikt mazāku par izdienas pensiju, kas saņemta līdz vecuma pensijas piešķiršanas brīdim, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 109. pantam”.

Apstrīdētā norma (slīprakstā)

Lietas ierosināšanas dienā likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 12. punkta trešā daļa noteica: „Personām, kurām izdienas pensija piešķirta saskaņā ar nolikumu „Par izdienas pensijām” un nolikumu „Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)” un kuras šā likuma 11.panta pirmajā daļā noteikto vecumu sasniegušas pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas, izdienas pensijas vietā piešķirama vecuma pensija. *Tā nedrīkst būt mazāka par izdienas pensiju, kas saņemta līdz vecuma pensijas piešķiršanas brīdim, izņemot gadījumus, kad tiesības uz vecuma pensiju tiek iegūtas tikai sakarā ar starptautisko līgumu sociālās drošības jomā vai regulas Nr. 883/2004 piemērošanu, vai gadījumu, kad apdrošināšanas stāžs, par kuru aprēķināta vecuma pensija, ir mazāks par apdrošināšanas stāžu, par kuru aprēķināta izdienas pensija.”*

Apstrīdētā norma bija spēkā no 2012. gada 1. janvāra.

Šā gada martā likums “Par valsts pensijām” grozīts, citastarp izslēdzot no tā apstrīdēto normu. Likuma pārejas noteikumi papildināti ar 12.¹ punktu, citastarp paredzot, ka personām, kurām piešķirtā vecuma pensija ir mazāka par iepriekš piešķirto izdienas pensiju, tiks izmaksāta piemaksa. Piemaksa nodrošinās to, ka attiecīgo personu ienākumi pēc vecuma pensijas piešķiršanas faktiski nemazināsies. Jaunajai normai paredzēts atpakaļejošs spēks, proti, tā tiks piemērota arī personām, kurām vecuma pensija piešķirta laikā no 2012. gada 1. janvāra.

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 91. pants: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Satversmes 109. pants: „Ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.”

Tiesas secinājumi un lēmums

Satversmes tiesā atzina, ka lieta, kas 2015. gada novembrī ierosināta pēc Administratīvās rajona tiesas pieteikuma, ir izbeidzama. Apstrīdētā norma ir zaudējusi spēku, un likums “Par valsts pensijām” papildināts ar saturiski jaunu normatīvo regulējumu par vecuma pensijas piešķiršanu personai iepriekš piešķirtās izdienas pensijas vietā. [8., 9.]

Satversmes tiesas lēmums ir galīgs un nepārsūdzams. Lēmums ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā: http://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2015/11/2015-23-01_Lemums_izbeigsana.pdf.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesas lēmuma izpratni. Tā nav uzskatāma par lēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216